

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

(психолого-педагогічної, в закладах початкової мистецької освіти)

для студентів

Спеціальності 025 Музичне мистецтво
Освітнього рівня першого (бакалаврського)
Освітньої програми 025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано);
025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні,
народні, духові та ударні інструменти)

Київ - 2024

Розробники:

Михайлюк А.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Тадеуш О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Коваль А.С., викладач кафедри музикознавства та музичної освіти Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Керівники практики:

Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Коваль Анастасія Станіславівна, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

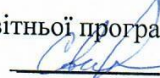
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Протокол № 2 від "7" лютого 2024 року.

Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА

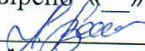
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти
Протокол № 2 від "12" лютого 2024 року.

Завідувач кафедри Ольга ОЛЕКСІУК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.03
Інструментальне виконавство (фортепіано) Наталія СВИРИДЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.04 Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти) Віктор СПОДАРЕНКО

Робочу програму перевірено « » _____ 20__ р.

Заступник декана Леся КУЗЕМКО

Робочу програму перевірено « » _____ 20__ р.

Заступник декана Інна Ткаченко

Програма практики затверджена Вченою радою Факультету музичного мистецтва і хореографії

Протокол № 1 від "19" березня 2024 року

Секретар Тетяна СУХОМЛІНОВА

Пролонговано:

на 20__/20__ _____ (ПІБ   ), « » _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис)

на 20__/20__ _____ (ПІБ   ), « » _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис)

на 20__/20__ _____ (ПІБ   ), « » _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис)

на 20__/20__ _____ (ПІБ   ), « » _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис)

1. Опис програми

Найменування показників	Характеристика програми	
	денна	заочна
<i>Навчальна практика (психолого-педагогічна, в закладах початкової мистецької освіти)</i>		
Вид практики	Обов'язкова	
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90	
Курс	3	-
Семестр	6	-
Кількість змістовних компонентів з розподілом	2	-
Обсяг кредитів	3	-
Обсяг годин/тижнів	90/2	-
Форма семестрового контролю	залік	-

1. Бази практики

Базами практики є заклади початкової мистецької освіти міста Києва:

- Дитяча школа мистецтв № 6 ім. Г.Л.Жуковського;
- Дитяча музична школа №13 імені М.Глінки.

За умови продовження дистанційної форми навчання організації освітнього процесу для здобувачіввищої освіти проходження практики здійснюватиметься у дистанційному форматі. Відповідно до Положення про проведення практики студентів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка та з метою закріплення теоретичних знань, які були отримані в процесі навчання, формування професійного вміння приймати самостійні рішення в певних виробничих умовах, оволодіння сучасними методами, формами організації знаряддям праці в галузі майбутньої спеціальності, скоригувати завдання з урахуванням дистанційного формату проходження практики в бік збільшення завдань на розроблення діагностичного інструментарію, дидактичних матеріалів, створення відео-уроків, дистанційних уроків/занять, аналіз теле- та відео- уроків.

2. Мета та завдання практики

Мета практики: підготовка студентів до успішної професійної діяльності через ознайомлення зі специфікою майбутнього фаху; особливостями діяльності вчителя початкової мистецької освіти; набуття професійних умінь та навичок, здатності застосовувати їх на практиці; систематизація набутих студентами теоретичних знань; формування готовності студентів до організації і здійснення освітньої роботи в закладах початкової мистецької освіти; розвиток умінь та навичок, необхідних для вирішення фахових завдань; рефлексії власних особистісних та професійних якостей.

Завдання практики:

- розвиток у студентів здатності розв'язувати різноманітні освітні та науково-методичні завдання з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних особливостей здобувачів освіти закладів початкової мистецької освіти;
- розвиток педагогічної спостережливості та педагогічного такту;
- розвиток здатності до вивчення і узагальнення позитивного педагогічного досвіду вчителя початкової мистецької освіти;
- ознайомлення з психологічними умовами організації та здійснення освітньої діяльності в закладах початкової мистецької освіти , що сприяє успішній адаптації студентів до майбутньої професійної діяльності;
- створення оптимальних умов для формування психологічної готовності до професійної діяльності вчителя початкової мистецької освіти;
- активізація, закріплення та систематизація знань студентів з психологічних навчальних дисциплін;
- вивчення змісту суб'єкт-суб'єктних відносин в системі початкової мистецької освіти;
- відвідування уроків, позаурочних виховних заходів та участь в їх обговоренні;

- вироблення та вдосконалення вмінь щодо організації психолого-педагогічного спостереження та складання орієнтовного плану інтерв'ю з учителем початкової мистецької освіти;
- розвиток стійкого інтересу до майбутньої професії та особистісних якостей, необхідних фахівцю в його професійній діяльності;
- формування загальнокультурних та фахових компетентностей;
- активізація та вдосконалення рефлексивних здібностей студентів щодо навчально-професійної та майбутньої професійної діяльності;
- формування у студентів творчого, дослідницького підходу до професійної діяльності, набуття ними навичок аналізу результатів своєї праці, потреби в самоосвіті;
- вдосконалення навичок грамотного оформлення документації.

3. Результати проходження навчальної практики

Внаслідок опанування змісту навчальної практики (психолого-педагогічної, в закладах початкової мистецької освіти) у студентів формуються такі **загальні компетентності**:

ЗК-1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-6 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-7 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-11 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-12 Здатність працювати автономно.

ЗК-13 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-14 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-15 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-16 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-17 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Внаслідок виконання завдань навчальної практики (психолого-педагогічної, в закладах початкової мистецької освіти) студенти набувають і вдосконалюють такі **спеціальні (фахові) компетентності**:

СК-3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК-4 Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємо-залежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК-5 Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК-6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК-7 Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК-10 Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК-11 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК-12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК-13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК-14 Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК-17 Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК-18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмними результатами виконання завдань навчальної практики (психолого-педагогічної, в закладах початкової мистецької освіти) є:

РН-12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН-13 Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

РН-16 Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти

4. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап I. Розроблення плану і визначення змісту практики	
Участь в установчій конференції	1
Ознайомлення з програмою, завданнями, формами звітності з практики	2
Розроблення Індивідуального плану проходження практики	2
Разом	5
Етап II. Виконання завдань за планом практики	
Блок 1	
Спостереження двох уроків	10
Підбір або розробка 3-х вправ (ігор) для психологічного розвантаження, або розвитку пізнавальної, емоційно-вольової сфер особистості	10
Складання плану інтерв'ю з учителем	10
Рефлексія власної навчально-професійної діяльності та діяльності, передбаченої завданнями практики	10
Блок 2	
Спостереження та аналіз (за схемою) чотирьох уроків з музичного інструменту	15
Підготовка та проведення трьох фрагментів уроку з музичного інструменту	10
Складання плану та проведення портретного інтерв'ю учителя закладу початкової мистецької освіти	10
Написання характеристики учня	5
Разом	80
Етап III. Підсумки практики	
Рефлексія результатів проходження практики, її доцільності щодо формування власних фахових компетентостей, окреслення кола проблемних питань та шляхів їх вирішення	2
Формування комплексу звітних матеріалів про виконання завдань практики	2
Участь в звітній конференції	1
Разом	5
Разом за навчальним планом	90

5. Зміст практики.

6.1. Особливості організації і проведення практики.

Навчальна практика (психолого-педагогічна, в закладах початкової мистецької освіти) студентів є складовою частиною професійної підготовки фахівців освітнього рівня першого (бакалаврського) і згідно з навчальним планом організовується у VI семестрі загальною тривалістю 2 тижні.

Науково-методичною основою для проходження навчальної практики (психолого-педагогічної, в закладах початкової мистецької освіти) є прослухані студентами навчальні курси «Психологія» та «Педагогіка» у II та III семестрі та досвід. Відповідно до положення «Про проведення практики студентів Київського університету імені Бориса Грінченка» навчальна практика передбачає закріплення студентами теоретичних знань, які були отримані в процесі навчання, формування професійного міння приймати самостійні рішення в певних виробничих умовах, оволодіння сучасними методами, формами організації знаряддям праці в галузі майбутньої спеціальності **на базі** закладів початкової мистецької освіти міста Києва.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми навчальної практики (психолого-педагогічної, в закладах початкової мистецької освіти) для студентів спеціальностей першого (бакалаврського) освітнього рівня забезпечують кафедра освітології та психолого-педагогічних наук та кафедри музикознавства та музичної освіти.

До керівництва практикою студентів залучаються викладачі кафедр, представники закладів початкової мистецької освіти, на базі яких проводиться практика.

Установчі та звітні конференції з практики організують методисти навчальної частини Факультету музичного мистецтва і хореографії та представники відповідних кафедр.

*За умови організації освітнього процесу за дистанційною формою навчання, проходження практики здійснюватиметься у дистанційній формі, а її задачі будуть відповідно скориговані в бік збільшення завдань на розроблення діагностичного інструментарію, дидактичних матеріалів, створення відео-уроків, дистанційних уроків/занять, аналіз теле- та відео- уроків, які проводить МОН України та/або викладені у соціальних мережах тощо. Відповідні завдання будуть представлені в системі електронного навчання Університету.

6.2. Завдання для самостійної роботи та/або перелік індивідуальних завдань для студентів **Блок 1 (психологічна компонента).**

Психологічні аспекти діяльності педагога. Рефлексія результатів практики

Завдання 1. Спостереження двох уроків з їх подальшим психологічним аналізом, зокрема таких аспектів: навчальна діяльність, емоційний стан учнів; структура та динаміка уроку; діяльність вчителя в закладах початкової мистецької освіти (Додатки Б, В).

Завдання 2. Підбір або розробка 3-х вправ (ігор) для психологічного розвантаження, або розвитку пізнавальної, емоційно-вольової сфер особистості, а також для розвитку властивостей темпераменту, характеру, здібностей учнів (вправи та ігри варто підібрати таким чином, щоб їх можна було використати на уроках в закладах початкової мистецької освіти (Додаток Г).

Завдання 3. Складання плану інтерв'ю з учителем в закладі початкової мистецької освіти (визначення мети, 6-8 питань).

Завдання 4. Рефлексія власної навчально-професійної діяльності та діяльності, передбаченої завданнями практики (заповнення таблиці) (Додаток Д).

Блок 2 (педагогічна компонента).

Організаційно-методичні аспекти діяльності педагога

Завдання 1. Спостереження та аналіз (за схемою) чотирьох уроків з музичного інструменту (Додаток Ж).

Завдання 2. Підготовка та проведення трьох фрагментів уроку з музичного інструменту в різних класах (Додаток З)

* у випадку дистанційної форми навчання – спостереження та аналіз двох відеоуроків на платформі закладу початкової мистецької освіти.

Завдання 3. Підготувати характеристику учня (Додаток И)

Завдання 4. Скласти план та провести портретне інтерв'ю учителя щодо того як спроектувати й провести "унікальний" урок для "унікального учня" (Додаток І).

* у випадку дистанційної форми навчання – створення гугл форми з запитаннями (не менше 10 запитань+загальні відомості про респондента) та відповідями

6.3. Обов'язки студентів під час проходження практики

Студент-практикант зобов'язаний:

- ❖ Взяти участь в установчій та звітній конференціях з практики.
- ❖ Своєчасно та якісно виконувати всі види завдань, які передбачені програмою практики і відповідними інструкціями.
- ❖ Організувати власну діяльність відповідно до нормативно-правових вимог, що регламентують освітній процес ЗВО.
- ❖ Своєчасно здати звітну документацію керівникам практики.

Студент-практикант має право:

- ❖ Отримувати консультації стосовно практики від керівника кафедри освітології та психолого-педагогічних наук та кафедри музикознавства та музичної освіти.
- ❖ Вносити пропозиції щодо вдосконалення напрямів підготовки студентів до практики, її організації та проведення.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та бази практики

1. Ознайомлення студентів з програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, системою та формами звітності.
2. Контроль за своєчасним прибуттям практикантів до бази практики та її відвідуванням, виконанням програми практики, терміну її проведення, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики.
3. Забезпечення якісного проходження практики відповідно до затвердженої програми.
4. Контроль умов праці і побуту студентів на базі практики, проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки.
5. Надання методичної допомоги під час виконання завдань практики, проведення консультацій для обробки зібраного матеріалу та його використання у звіті про проходження практики.
6. Участь в установчій та звітній конференціях.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Макс. к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Психологічна компонента			
Спостереження й аналіз уроків	20	2	40
Психологічні вправи (ігри) для учнів	20	1	20
Складений план інтерв'ю з учителем	20	1	20
Рефлексія діяльності	20	1	20
Педагогічна компонента			
Спостереження й аналіз уроку з музичного інструменту	5	4	20
Проведення фрагменту уроку з музичного інструменту	10	3	30
Характеристика учня	20	1	20
Портретне інтерв'ю	20	1	20
Участь в установчій та звітній конференціях	5	2	10
Разом			200
Максимальна кількість балів: 100 (К перерахунку = 2)			

7.2. Перелік звітної документації

1. Індивідуальний план студента, що ґрунтується на послідовному виконанні основних етапів практики і вимогах до неї.
2. Детальний психологічний аналіз 2-х уроків в закладах початкової мистецької освіти (протокол спостереження).
3. Детальний педагогічний аналіз 4-х уроків в закладах початкової мистецької освіти (протокол спостереження).
4. Конспект 3-х проведених фрагментів уроку з музичного інструменту в закладах початкової мистецької освіти.
5. Кейс (таблиця) із 3-ма психологічними вправами.
6. План інтерв'ю з вчителем закладу початкової мистецької освіти, перелік запитань та зміст відповідей (аналіз).
7. Таблиця рефлексії.
8. Характеристика учня .
9. Характеристика студента від бази практики.

7.3. Вимоги до звіту про практику

Звіт презентують студенти на звітній конференції. Обов'язковою умовою є створення презентації (відео) проходження практики. Оцінюється чіткість, логічність звіту, конструктивність висновків.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Контроль роботи студентів під час проходження ними навчальної практики (психолого-педагогічна, в закладах початкової мистецької освіти) відбувається відповідно до її завдань.

Таблиця 7.4.1

Зміст і критерії оцінювання роботи студента (психологічна компонента)

Зміст роботи та її функціональне призначення	Форма звітності	Кількість одиниць	Макс. к-ть балів
Змістовий модуль 1. 1. Спостереження й аналіз двох уроків (онлайн чи офлайн), проведених учителями (визначення якості володіння студентом загальними та фаховими компетентностями); Підбір або розробка 3-х вправ (ігор) для психологічного розвантаження, або розвитку пізнавальної, емоційно-вольової сфер особистості, а також для розвитку властивостей темпераменту, характеру, здібностей учнів (вправи та ігри варто підібрати таким чином, щоб їх можна було використати на уроках в закладах початкової мистецької освіти (визначення рівня володіння студентом знаннями із загальної та вікової психології та вміннями їх використовувати). 3. Складання орієнтовного плану інтерв'ю з учителем (визначення рівня володіння студентом загально-психологічними знаннями) 4. Рефлексія власної навчально-професійної діяльності та діяльності, передбаченої завданнями практики (визначення якості володіння студентом загальними та фаховими компетентностями).	протокол	2	40
	таблиця з вправами	1	20
	план інтерв'ю	1	20
	(таблиця 4.1; таблиця 4.2)	1	20

Таблиця 7.4.2

Критерії оцінювання портретного інтерв'ю викладача музичного інструменту (педагогічна компонента)

1-5 балів	питання інтерв'ю та отримані відповіді зовсім не розкривають унікальність особистості педагога та його досвіду в закладі початкової мистецької освіти
6-10 балів	питання інтерв'ю та отримані відповіді слабо презентують унікальність особистості педагога та його досвіду в закладі початкової мистецької освіти
11-15 балів	питання інтерв'ю та отримані відповіді переважно цікаві й продуктивні, проте деякі з них слабо презентують унікальність особистості педагога та його досвіду в закладі початкової мистецької освіти
16-20 балів	питання інтерв'ю цікаві, продуктивні, відповіді респондента розлогі й деталізовані, а презентований педагогічний досвід в закладі початкової мистецької освіти дійсно унікальний

7.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження

8. Рекомендовані джерела

Основна література (психологічна компонента):

1. Скрипченко О. Загальна психологія : Навч. посіб. / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. – К. : А.П.Н. – 2002. – 464 с.
2. Сергеєнкова О. П. Загальна психологія / О. П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. – Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
3. Сергеєнкова О. П. Вікова психологія / О. П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. – Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.

Основна література (педагогічна компонента):

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч.посіб. – 3-тє вид., доопрац. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566с.
2. Михалюк А.М. Педагогіка : інтерактивний контент : навчально-методичний посібник. Київ : Видавництво «Каравела», 2023. 244 с.
3. Педагогіка (у логічно-структурних схемах та таблицях) : навчальний посібник / уклад. А. А. Марушкевич, Є. С. Спіцин, Н. В. Кошечко. К. : ЦП «Компринт», 2020. 91 с.

Додаткова література:

1. Вікова та педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Просвіта, 2001 – 416 с.
2. Навчальна та виробнича практика з психології: методичні рекомендації / [Укладачі:В. В. Горбунова, І. С. Загурська та ін.]; під заг. ред. Л. П. Журавльової, О. В. Мазяра. – Житомир : вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 77 с.
3. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник / за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., доповн. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 57 с.

**Київський столичний університет імені Бориса
Грінченка**

Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

ДОКУМЕНТАЦІЯ

**НАВЧАЛЬНОЇ (ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ,
В ЗАКЛАДАХ ПОЧАТКОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ) ПРАКТИКИ
(психологічна компонента)**

СТУДЕНТА _____ КУРСУ _____ групи

_____
(назва факультету)

_____
шифр та назва спеціальності

_____
(прізвище, ім'я, по-батькові студента)

_____
(база проходження практики)

_____
(прізвище та ініціали керівника практики)

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ УРОКУ

Дата _____ День тижня _____ Номер уроку _____ Клас _____

П.І.Б. вчителя, предмет _____

Тема уроку _____

Мета уроку _____

Мета спостереження _____

№	Аспекти уроку	Аналіз спостережень. Висновки і рекомендації
	I. Навчальна діяльність, емоційний стан учнів	
1	Рівень активності, працездатності дітей на уроці	
2	Особливості уваги учнів: зосередженість, розподіл, переключення, стійкість, обсяг та їх розвиток	
3	Рівень пізнавальної діяльності учнів: сприймання (слова вчителя, підручник), розуміння (аналіз з учителем, самостійна робота), застосування (розвиток умінь)	
4	Співвідношення репродуктивної та творчої діяльності школярів	
5	Рівень самоорганізації учнів	
6	Домінуючі пізнавальні процеси: пам'ять, мислення, уява та ін.	
7	Переважаючі види пам'яті: образна, логічна, емоційна; механічна, довільна	
8	Використовувані учнями операції мислення: аналіз синтез, порівняння, узагальнення, конкретизація, абстрагування; розвиток якостей розуму (швидкість, гнучкість, послідовність, широта, глибина, критичність, самостійність мислення)	
9	Розвиток мовлення учнів на уроці: емоційність, виразність, навички усної розповіді, вивчення та (або) оперування термінологією, відсутність слів-паразитів	
10	Психологічний клімат уроку: позитивний, нейтральний, негативний	
11	Переживання на уроці основних емоцій: радість, тривога, інтерес, нудьга, роздратованість, байдужість та ін.	
12	Аналіз взаємин учнів на уроці: кооперація, конкуренція, відчуження	
13	Емоційне ставлення дітей до навчання: позитивне, негативне, нейтральне	
14	Ставлення учнів до вчителя: повага, тривожність, залежність, агресія, доброзичливість, байдужість, неприязнь, зневага	
	II. Структура та динаміка уроку	

1	Перевірка вчителем домашнього завдання: наявність, тривалість	
2	Активізація навчальної діяльності учнів, їх мотивування: постановка мети (майбутнє), формування асоціативного ряду (попередній досвід), побутова мотивація (зв'язок із життям)	
3	Аналіз мотивів (мотиву), на які (який) спирається діяльність учнів: навчальний, соціальний, позиційний, зовнішній, мотив оцінки, ігровий	
4	Повідомлення мети уроку, її зв'язок з минулими та наступними темами	
5	Основна частина уроку, її тривалість	
6	Наявність закріплення навчального матеріалу, підбиття підсумків, тривалість	
7	Роз'яснення вчителем домашньої роботи	
8	Темп уроку (відповідність можливостям учнів)	
9	Ритм уроку: паузи, зміна видів діяльності, кульмінація, «емоційне завершення»	
	III. Аналіз діяльності вчителя	
1	Початок уроку, психологічна готовність педагога до уроку	
2	Рівень організації перевірки домашнього завдання з подальшим переходом до нової теми	
3	Доведення педагогом важливості теми	
4	Застосування вчителем проблемно-евристичного навчання	
5	Опора на вивчений матеріал	
6	Використання педагогом форм роботи (їх різноманітність)	
7	Застосування спонукань (позитивні коментарі, жести, стимул інтересу, вольові зусилля, ефект раптовості, зміна діяльності), заохочення (схвалення, подяка, позитивний приклад), примус (погрози оцінкою, різкі зауваження, нотації, пересаджування, запис у щоденник, фізичний вплив)	
8	Форми контролю й оцінювання, наявність самооцінювання	
9	Ставлення вчителя до помилок учнів	
10	Дотримання педагогом правил поведінки, реакція на порушення дисципліни	
11	Провідна модальність сприйняття (візуальна, аудіальна, кінестетична) або їх поєднання	
12	Особливості мовлення вчителя	
13	Рівень працездатності педагога під час уроку: високий, середній, низький	
14	Психологічна позиція вчителя: над, під, поруч, разом, на відстані	
15	Стиль спілкування та керівництва групою учнів	
16	Педагогічний такт	
17	Настрій вчителя: позитивний (задоволеність, енергійність, оптимізм, гумор), негативний (незадоволеність, роздратування, гнів, байдужість), нейтральний	
18	Емоційна стійкість, опанування емоцій	
19	Врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів	
20	Використання педагогом прийомів для досягнення розвивальної мети уроку	
21	Досягнення психологічної мети уроку	

Висновок..... (узагальнення у формі 6-7 речень), зверніть увагу на Додаток В

Аспекти, на які слід звертати увагу при психолого-педагогічному аналізі уроку та формулюванні висновків

Оцінка зовнішніх умов,

що впливають на ефективність навчальної діяльності учнів:

- розмір класної кімнати, температура повітря, освітлення,
- провітрюваність, розмір та розташування парт, дизайн інтер'єру, дидактичне
- оформлення, наявність предметів шкільного побуту, затишок у класі.

1) Навчальна діяльність та емоційний стан учнів:

- позиція школярів: активна (суб'єкт навчальної діяльності діє за власним спонуканням), чи пасивна (об'єкт – виконавець цілей та завдань учителя);
- володіння основними компонентами навчальної діяльності: постановка цілей, їх усвідомлення, вибір засобів рішення навчальних завдань, самоаналіз, самооцінка процесу і результатів навчальної діяльності;
- провідна мотивація до навчання, яка виявляється на даному уроці;
- наявність творчої або виконавчої позиції у дітей, тягіння до дій за алгоритмом або евристичного розв'язування навчальних завдань, варіативності в рішеннях;
- прояви у дітей відповідальності за свої дії, вміння оцінювати себе та інших, наявність питань, доповнень, коментарів з боку учнів; ставлення до помилок – своїх і товаришів (чи є напруження, страх в ситуації помилки чи вона викликає жвавий інтерес і потребу її проаналізувати);
- схильність учнів до кооперації або конкурентності – групова, парна робота, дискусії, колективні розв'язання навчальних завдань, взаємодопомога;
- співчуття в ситуаціях невдач, радість за успіхи товаришів;
- ставлення учнів (дітей) до педагога (повага, байдуже, підкорене, недоброзичливе, співчутливе, поблажливе тощо);
- переважаючий настрій дітей на уроці

2) Структура та динаміка уроку:

- рівень організованості уроку;
- співвідношення монологічного та діалогічного спілкування між педагогом та дітьми;
- спрямованість уроку: на процес або на результат навчальної роботи;
- темп і рівень складності уроку, їх адекватність віку і контингенту класу.

- відповідність форм і методів навчальної роботи віковим особливостям учнів;
- наявність умов для успіху дітей, підвищення їхньої самооцінки, позитивного настрою.
- оснащеність уроку засобами, які оптимізують навчальну діяльність дітей різних вікових категорій і психологічних типів (аудіальні, візуальні, кінестетичні);
- рефлексія уроку (заняття): обговорення з учнями (дітьми) знань, умінь, навичок, якими вони оволоділи під час роботи.

3) Аналіз діяльності вчителя:

- наявність фізичної або психологічної дистанції між учителем і дітьми («над», «під», «поруч», «разом»); переважаюче ставлення до класу;
- комунікабельність, вміння налагоджувати контакт з класом і кожним учнем; вміння слухати, емпатійність;
- засоби активізації роботи учнів, їх різноманітність та педагогічна доцільність;
- здатність до делегування повноважень здобувачам освіти;
- співвідношення заохочень та покарань учнів (позиція «червоного олівця» або психологічної підтримки);
- здатність до диференціації та індивідуалізації навчальної роботи учнів;
- стимулювання запам'ятовувань або розуміння, самостійності розумових дій (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування, класифікація, систематизація);
- емоційна стійкість, володіння собою, переважаючи емоції;
- захопленість навчальним предметом, який викладається педагогом;
- адекватність індивідуальної манери поведінки педагога і особливостей його типу темпераменту.

**Опис вправ або ігор для психічного розвитку
(або психологічного розвантаження) учнів
на уроках**

№ п/п	Назва вправи / гри	Опис вправи / гри	Що розвиває	На який вік учнів розраховано
1.				
2.				
3.				

**Рефлексія навчально-професійної діяльності
та діяльності, передбаченої завданнями практики:**

№	Навчально-професійна діяльність	Діяльність на практиці
1	Що саме у вас виходить (не виходить) в навчально-професійній діяльності? Чому?	Чи корисним є особисто для вас проходження навчальної практики? Чому?
2	Чи знаходяться у рівновазі ваші успішність та діяльність?	Що саме вдалося зробити, чого досягти, від чого отримати професійне задоволення?
3	Чи достатньо маєте можливостей для успішного виконання власної навчально-професійної діяльності? Яких саме?	У чому полягали основні труднощі під час виконання завдань, передбачених змістом психологічної компоненти навчальної практики?
4	У чому бачите додаткові резерви для підвищення ефективності своєї діяльності?	Чи відповідає наявний рівень ваших теоретичних знань та практичних навичок з психологічних дисциплін змісту завдань з практики (психологічна компонента)

**Київський столичний університет імені Бориса
Грінченка**

Кафедра музикознавства та музичної освіти

ДОКУМЕНТАЦІЯ

**НАВЧАЛЬНОЇ (ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ,
В ЗАКЛАДАХ ПОЧАТКОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ) ПРАКТИКИ
(педагогічна компонента)**

СТУДЕНТА _____ КУРСУ _____ групи

_____
(назва факультету)

_____
шифр та назва спеціальності

_____
(прізвище, ім'я, по-батькові студента)

_____
(база проходження практики)

_____
(прізвище та ініціали керівника практики)

Конспект спостереження фрагменту уроку
з музичного інструменту
(наприклад фортепіано)
з учнем (III учня) (зазначити якого) класу
проведеного викладачем (ПІБ викладача)

Дата проведення:
Підпис керівника від бази практики:
Підпис керівника від Факультету:

2-га сторінка:

Тема уроку _____

Мета уроку:

навчальна _____

виховна _____

розвивальна _____

Тип уроку _____

ХІД ТА ЗМІСТ УРОКУ:

	ХАРАКТЕРИСТИКА
Початок уроку	своєчасний початок уроку, наявність організаційного моменту, налаштування учнів на роботу, організація уваги і готовності учнів до роботи,
Санітарно-гігієнічні умови проведення уроку	дотримання гігієнічних вимог (повітряного, теплового, світлового режимів тощо).
Дотримання загальнопедагогічних вимог щодо уроку:	дидактичних, виховних, розвивальних, психолого-фізіологічних, дотримання вимог безпеки.
Тип уроку	урок засвоєння нових знань, урок формування нових умінь і навичок, комбінований урок та ін.
Зміст уроку, завдання уроку	відповідність теми уроку навчальній програмі; наявність чіткого, логічного плану уроку; зв'язок уроку з життям і досвідом учнів; доцільний відбір навчального матеріалу
Використання різноманітних методів та прийомів навчання	за джерелом знань (словесні, наочні, практичні), за рівнем самостійної навчальної діяльності (проблемний виклад, проблемні ситуації, дослідницький метод), інтерактивні методи.
Продуктивність та різноманітність видів навчально-пізнавальної діяльності учнів	індивідуальної, парної, групової, колективної тощо.

Раціональність та ефективність засобів навчання	слово вчителя, особистий приклад учителя, різні види наочності тощо.
Формування пізнавального інтересу учнів на уроці	створення проблемних ситуацій, навчальні дискусії, ефект здивування, емоційність тощо.
Реалізація на уроці основних складових виховання	розумового, морального, фізичного, трудового, естетичного, екологічного, правового.
Раціональність та ефективність методів і прийомів контролю результатів оволодіння навчальним матеріалом	педагогічне спостереження, контрольні випробування, тестова перевірка, практична перевірка тощо.
Обґрунтоване та мотивоване оцінювання навчальної діяльності учнів	відповідно до критеріїв оцінювання з навчального предмету за 12-бальною системою.
Поведінка вчителя на уроці	вміння організувати навчальну діяльність учнів, забезпечити трудову дисципліну; вміння розподіляти та зосереджувати увагу, діяти у публічній ситуації; вміння активного слухання; комунікативні вміння; володіння педагогічним тактом; володіння педагогічною технікою; культура педагогічного спілкування; толерантність; культура педагогічного мовлення; темп роботи; стиль і тон роботи (жвавий, рішучий, повільний, байдужий); спостережливість, винахідливість, емоційність
Завершення уроку	підсумок уроку, мотивоване виставлення оцінок, повідомлення домашнього завдання, проведення інструктажу щодо його виконання
Результат уроку	досягнення мети; виконання плану уроку; освітнє, виховне, розвивальне значення уроку

Висновки (5-6 речень): _____

Результати педагогічних спостережень: _____

Конспект фрагменту уроку з музичного інструменту
(наприклад фортепіано)
з учнем (III учня) (зазначити якого) класу
проведеного студентом III курсу
(ПІБ студента)

Дата проведення:

Оцінка за проведення:

Підпис керівника від бази практики:

Підпис керівника від Факультету:

2-а сторінка: тема заняття; мета (дидактична, розвивальна, виховна); обладнання.

3-я сторінка і далі (4,5,6... сторінки): план (зміст) заняття:

**Характеристика
III учня
Рік народження
учня (зазначити якого) класу
ДМШ (зазначити якої)**

Далі описуються:

Музичні здібності (музикальність, музичний слух, чуття ритму, музична пам'ять).

Виконавські дані (емоційність, технічність, виконавський апарат).

Сценічні дані (виконавські навичка, сценічна свобода, артистизм, володіння інструментом, психічні особливості).

Ставлення до освітнього процесу (якість домашньої роботи, самостійність, контроль батьків, працездатність).

Робота на уроці (сприймання рекомендацій викладача, активність, ініціативність, уважність).

Успішність (виконання навчального плану, виконання репертуарного плану).

Працездатність (участь в концертах, участь у конкурсах).

Викладач

ПІБ студента

Зразок характеристики студента

Характеристика

студента (ки) _____ курсу, _____ групи
Факультету музичного мистецтва та хореографії
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

_____,
(П.І.Б. у родовому відмінку)

який (яка) з _____ по _____ 20__ р.
проходив (ла) (назва практики) практику в ДМШ № _____
_____ району м. Києва

(Далі йде аналіз виконаної практикантом музично-педагогічної роботи,
характеристика методичної підготовки студента, його розумових, організаторський,
музично-педагогічних здібностей, особистісних рис характеру тощо).

Рекомендована оцінка за практику: « _____ » _____

Викладач _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Директор ДМШ № _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Інтерв'ю (англ. interview - обмін поглядами, фактами, відомостями, від inter – між та view - погляд, думка) — це спілкування інтерв'юера (той, хто бере інтерв'ю) та респондент(ів).

Портретне інтерв'ю. Людина, у якої беруть інтерв'ю, займає центральне місце в темі розмови. Таке інтерв'ю беруть, щоб познайомитися з самою людиною, дізнатися про її досягнення і зрозуміти особливості внутрішнього світу, окреслити її соціально-психологічну та емоційну характеристику, виявити її систему особистісних та професійних цінностей, установок й переконань

У правильно побудованому інтерв'ю виділяють три фази:

- попередня інформація (дає уявлення (загальні відомості) про особу респондента :

- › ПІБ,
- › освіта і кваліфікація,
- › кваліфікаційна категорія (Спеціаліст; Спеціаліст I категорії; Спеціаліст II категорії; Спеціаліст вищої категорії),
- › педагогічне звання (Викладач-методист; Учитель-методист; Вихователь-методист; Педагог-організатор-методист; Практичний психолог – методист; Керівник гуртка – методист; Старший вожатий – методист; Старший викладач; Старший учитель; Старший вихователь; Майстер виробничого навчання I категорії; Майстер виробничого навчання II категорії)
- › стаж педагогічної діяльності
- › нагороди, грамоти, подяки тощо

- ядро (основний зміст) - тут увагу спрямовано на об'єкти (тема інтерв'ю) і цілі комунікації;

- резюмування полягає у виробленні кінцевої тези і підбитті підсумків.

Головні правила проведення інтерв'ю (дистанційно) такі:

- Визначте тему та/або героя інтерв'ю. Встановіть контакт із майбутнім співрозмовником: знайдіть його контактні дані (якщо це ваш перший контакт), домовтеся про час, місце, можливо, тривалість «розмови», її мету, подальше використання зібраної інформації тощо.
- Зберіть інформацію про тему та героя інтерв'ю. Продумайте запитання, використовуючи зібрану інформацію про тему та співрозмовника.
- Продумайте, як ви ілюструватимете запитання.
- Запитуйте про професійне, а вже потім про особисте.
- Включайте як відкриті, так і закриті запитання, даючи змогу респонденту перепочити від друкування тексту.
- Не запитуйте про те, що всім відомо та зрозуміло. Досліджуйте тему з нового ракурсу, ставте нетривіальні запитання.
- Зацікавте співрозмовника! Найпростіше – зацікавити своєю зацікавленістю
- Запитання формулюйте недвозначно й чітко. Не допускайте некоректних запитань.
- Стежте за часом. Оптимальний час, який готовий витратити респондент на письмові відповіді – 10-15 хв.

- Завершіть інтерв'ю питаннями, що дозволять підбити підсумки.
- Подякуйте співрозмовнику за щирість та витрачений час.
- Після інтерв'ю одразу розшифруйте матеріал та обміркуйте, як його подасте.
- Подумайте, яка додаткова інформація необхідна, що незрозуміле потребує уточнення.
- Ознайомте героя інтерв'ю зі своїм есе (за домовленістю).
- Якщо ваш співрозмовник є користувачем соцмереж і ви ще не додали його в друзі, зробіть це. Якщо ваш співрозмовник користувач соцмереж, розмістіть на своїй сторінці посилання на інтерв'ю (з дозволу респондента), відмітивши героя.
- Через певний час – перетелефонуйте або напишіть герою інтерв'ю, нагадайте, хто ви, коли та з якого приводу ви спілкувалися (якщо буде така потреба), і ненав'язливо поцікавтесь, чи має ваш співрозмовник свіжі новини, варті висвітлення.

Помилки, яких слід уникати:

- Неврахування складу аудиторії, її віку, освіти, інтересів, запитів. Питання й відповіді мають бути обов'язково зрозумілі та цікаві респондентові, вам та вашим одногрупникам.
- Формулювати запитання потрібно таким чином, щоб: на нього не можна було відповісти «так» або «ні»: аудиторію цікавлять не однозначні відповіді, а висловлення особою її точки зору; воно не підказувало відповідь; воно не «розпадалося» на два, а то й більше запитань; воно не містило коментарі та особистісні оцінки; не включало перебільшення; не було занадто складним; не було довшим за очікувану відповідь.

Вдале інтерв'ю — це сума ретельної підготовки, уважності під час розмови й подальшої успішної комунікації після виходу матеріалу. Адже не дарма кажуть, що мета першої зустрічі — домогтись другої. А здатність зрозуміти й розкрити людину до кінця — узагалі творять дива.

Корисні посилання (зважте на те, що ваше інтерв'ю буде дистанційним):

<https://nubip.edu.ua/node/57737>

<http://surl.li/atgfg>

<http://surl.li/atgfj>

<https://medialab.online/news/borri/>

<https://school-cj.org/courses/journalism/lesson-4>

<http://surl.li/atgfr>

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ЕСЕ:

1. Текст набирається на комп'ютері (Times New Roman 14, полуторний інтервал).
2. Обсяг роботи – від 4000 до 6000 тисяч знаків (без пробілів) або 3-5 сторінок.
3. На першому аркуші необхідно обов'язково вказати назву есе, прізвище, ім'я й групу автора.
4. Наприкінці роботи необхідно навести список використаної літератури, посилання на веб-сайти та інші джерела інформації.

Довідкові матеріали:

Есе - твір-міркування невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні міркування студента з конкретного питання, проблеми й свідомо не претендує на повноту й вичерпне трактування теми.

Есе передбачає вираження студентом своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, вміння аналізувати, інтерпретувати інформацію, формулювати висновки і давати власну оцінку, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу. Це також вільний стиль з можливими елементами імпровізації. Завданням есе, *на відміну від розповіді*, є інформація або пояснення, а не драматичне зображення або переказ якої-небудь життєвої ситуації. Есе досягає своєї мети за допомогою прямого авторського вислову, для чого не вимагається створення ні вигаданих персонажів, ні сюжету, що пов'язує їх. Це твір, який базується на творчому підході людини до розкриття поставленої в початковому тексті завдання, яке необхідно підтверджувати аргументами і фактами.

Характерною особливістю есе є його «*адресність*»: есе спрямоване на підготовленого читача. Тим самим така «адресність» дозволяє студенту зосередити увагу на розкритті нового змісту. До ознак академічного есе належать *персоналізація, критичність* (головна мета – виразити власну думку, наводячи переконливі аргументи), *точність, ясність, багатство думки, логічність викладу думок, формальність, вживання термінів* замість загальноживаних слів, наявність *безособових конструкцій, пасивного стану, авторського «я»* замість «ми».

СТРУКТУРА ЕСЕ:

Побудова есе — це розкриття теми, що засновано на класичній системі доказів.

For & Against Essays

Есе «За і Проти» – в даному типі есе основним завданням стоїть розглянути дві існуючі точки зору. Важливо об'єктивно оцінити обидві позиції і висловити своє розуміння кожної зі сторін.

Структура:

- 1) Введення (тут важливо охарактеризувати тему, про яку йтиме мова, не висловлюючи свою власну думку).
- 2) Основна частина (тут важливо висловити аргументи «за» та «проти», навести приклади і докази). Рекомендуємо поділити основну частину на два абзаци: один – «за», та один «проти».
- 3) Висновок (в даному розділі ви підводите підсумки і додаєте все вище перелічене).

Opinion Essays

«Особиста думка» – в даному типі есе важливо не лише висловити свою позицію щодо тієї чи іншої проблеми, але й розглянути проблему з різних точок зору, наводячи переконливі аргументи на підтримку своєї думки.

Структура:

- 1) Введення (тут важливо вказати питання, яке розглядатиметься, а також Вашу позицію щодо нього).
- 2) Основна частина (важливо вказати думки, протилежні Вашій, пояснити, чому вони мають право на існування, а також навести аргументи на користь Вашої думки).
- 3) Висновок (в даному розділі Ви ще раз висловлюєте свою точку зору іншими словами).

Solutions to problems

В есе «Вирішення питань» важливо поставити певну глобальну проблему, потім розглянути шляхи її вирішення.

Структура:

- 1) Введення (тут Ви заявляєте про проблему).
- 2) Основна частина (важливо показати можливі шляхи вирішення проблеми і її наслідки).
- 3) Висновок (в даному розділі Ви висловлюєте свою власну думку про вирішення проблеми).

Як НЕ слід писати есе

- НЕ вносьте в есе інформацію, яка не підтверджує вашу думку.
- НЕ треба писати особисту біографію, детальні подробиці вашого життя.
- НЕ бійтесь починати спочатку, якщо вже написана робота не відповідає на питання есе.
- НЕ намагайтеся злякати всіх надзвичайним словниковим запасом.
- НЕ використовуйте загальний набір банальних фраз та тверджень.
- НЕ перебільшуйте.
- НЕ будуйте роботу лише на простих реченнях.
- НЕ використовуйте цитати без імені автора.
- НЕ здавайте роботу, не перевіривши її

Додаток М

Етапи підготовки навчального проєкту:

- 1. Планування.** Перегляньте довідкові матеріали [тут](#) і [тут](#); визначте загальну мету та концепцію проєкту; доберіть необхідні ресурси; визначте основні кроки у досягненні поставленої мети, джерела, засоби і методи збору інформації, форми та засоби презентації результатів тощо.
- 2. Виконання проєкту** Розробіть мапу практичних кроків з конструювання уроку нового формату для учнів з «кліповим» мисленням, реалізуйте їх у вигляді плану-конспекту; оформіть результати виконання завдань у вигляді проєкту; підготуйте виступ щодо його презентації.
- 3. Презентація проєкту** Слідкуйте за часом та взаємодійте з аудиторією, будьте унікальними й неповторними.

Додаток Н

Етапи підготовки та структура освітнього проєкту:

- 1. Планування.** Сформууйте команду, визначте загальну мету та концепцію проєкту, необхідні ресурси та основні кроки у досягненні поставленої мети, джерела, засоби методи збору інформації, форми та засоби презентації результатів тощо.
- 2. Виконання проєкту** (розподіліть завдання або низку практичних кроків до поставленої мети, реалізуйте їх; оформіть результати виконання завдань у вигляді спільного проєкту; підготуйте виступ щодо його презентації).
- 3. Презентація проєкту** (слідкуйте за часом та взаємодійте з аудиторією, будьте унікальними й неповторними).

Орієнтовна структура освітнього проєкту

№	Етапи	Зміст
1.	<i>Обґрунтування необхідності проєкту</i>	Варто обрати тему проєкту. У проєкті слід переконливо довести актуальність обраної проблеми, розкрити значущість вирішення даної проблеми для підвищення якості освітнього процесу закладу загальної середньої освіти. Таким чином, опис проблеми передбачає формулювання відповідей на такі запитання: ✓ чому виникла необхідність у виконанні проєкту? ✓ чому вирішення даної проблеми є пріоритетним завданням?
2.	<i>Мета і завдання проєкту</i>	Варто сформулювати мету проєкту, яка розкриватиме суть задуманого проєкту. Відповідно до мети проєкту варто сформулювати освітні, виховні та соціальні завдання, що виконуватимуться впродовж реалізації проєкту.

3.	<i>Учасники проєкту</i>	Варто зазначити цільову аудиторію (вчителі, учні, батьки) проєкту, критерії до їх відбору, а також описати якісний та кількісний склад цільової аудиторії, з якою потрібно працювати в рамках проєкту.
4.	<i>Опис проєкту: стратегія і механізм досягнення поставлених цілей</i>	В процесі вибору стратегії і підходів щодо досягнення поставленої мети варто обґрунтувати вибір способів вирішення проблеми. Варто описати заходи, які необхідно організувати і провести для вирішення поставлених завдань проєкту.
5.	<i>Прогнозовані короткострокові і довгострокові результати реалізації проєкту</i>	Короткострокові результати – це підсумки, які отримують безпосередньо після виконання проєкту. Довгострокові – це результати, які можуть з'явитися в перспективі, через деякий час після завершення проєкту. Результати варто зпланувати шляхом співвіднесення їх із поставленою метою і завданнями проєкту.
6.	<i>Оцінка ризиків та заходи, заплановані для мінімізації впливу таких факторів ризику</i>	Варто оцінити можливі ризики, які можуть вплинути на реалізацію проєкту. Варто провести якісний і кількісний аналіз ризиків і умов їх виникнення. Якісна оцінка ризику визначає ступінь його важливості, а кількісний – дозволяє встановити ймовірність виникнення ризиків у проєкті. На основі аналізу здійснюється вибір процедур і методів щодо зниження негативних наслідків.
7.	<i>Промоушн проєкту</i>	Варто описати розвиток проєкту після його закінчення запропонувавши механізм просування результатів проєкту. Слід вказати яким чином результати проєкту можуть бути використані в подальшому в закладі загальної середньої освіти, іншими організаціями в регіоні, в інших містах. Варто зазначити способи інформування освітянського середовища про отримані результати діяльності за проєктом та вказати шляхи щодо отримання зворотнього зв'язку.
8.	<i>Презентація проєкту</i>	Підготувати презентацію власне самого проєкту унікального освітнього простору

Кейс «Бесіди про мистецтво»

1. Розробіть концепцію заходу «Бесіди про мистецтво»

Для цього виконайте такі кроки:

- Обґрунтуйте концепцію діяльності заходу, його роль, мету, освітні, виховні та соціальні завдання, що реалізовуватимуться впродовж року, переконливо доведіть значущість його відкриття для вирішення проблеми підвищення якості освітнього процесу ЗПМО.
- Окресліть свою цільову аудиторію, критерії для їх відбору (учні обдаровані, усі, хто виявив інтерес тощо), її особливості, якісний та кількісний склад.
- Опишіть стратегію і механізми досягнення поставлених завдань (способи участі цільової аудиторії, виконавці діяльності за проєктом, план організаційних дій із запуску проєкту, їх послідовність).
- Придумайте «чіпляючу» назву заходу.
- Складіть навчальну програму заходу на рік (дата, місце, назва, відповідальні, прогнозовані короткострокові і довгострокові результати, потреба в інструктажі, його різновидах тощо).
- Емоційна насиченість проєкту (варто спрогнозувати емоційний стан учасників в процесі реалізації мети і завдань, сформулювати рекомендації щодо оптимізації емоційної сфери учасників проєкту).
- Промоушн гуртка (варто описати заходи та механізми просування ідеї, способи інформування цільової аудиторії для залучення, підтримки зворотного зв'язку та інформування про отримані результати).
- Проведення пробного заняття (варто описати його тему, мету, завдання, залучених осіб, ключових моментів).